

Vergaderjaar 2012–2013

31 142

Wijziging van de Experimentenwet Kiezen op Afstand in verband met de verlenging van de werkingsduur van die wet

Nr. 35

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 juni 2013

Inleiding

Het kabinet wil de procedures vereenvoudigen die gelden voor de Nederlandse kiezers die vanuit het buitenland mogen stemmen voor de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer en het Europees Parlement. In de brief van 30 mei 2011 (Kamerstuk 31 142, nr. 30) is gemeld dat het kabinet het voornemen heeft om, met gebruikmaking van de registratie niet-ingezetenen binnen de basisregistratie personen, toe te werken naar een permanente registratie voor de kiezers die vanuit het buitenland mogen stemmen. Mijn ambtsvoorganger heeft op dit punt (in het Algemeen Overleg van 1 februari 2012, Kamerstuk 31 142, nr. 33) toegezegd na de plenaire behandeling van het wetsvoorstel basisregistratie personen (Wbrp) uw Kamer verder te zullen informeren over de wijze waarop invulling gegeven gaat worden aan het voornemen van het kabinet.

Huidige registratieprocedure

De Kieswet schrijft nu voor dat kiezers die buiten Nederland willen stemmen zich voor elke verkiezing moeten registreren om stembescheiden (briefstembewijs, stembiljet en retourenveloppen) te ontvangen. Deze registratie heeft drie doelen. Ten eerste het vaststellen van de kiesgerechtigdheid (een kiezer moet in het bezit zijn van de Nederlandse nationaliteit en op de dag van stemming ten minste 18 jaar oud zijn) door het overleggen van een bewijs van Nederlanderschap, meestal in de vorm van een kopie van een geldig paspoort. Ten tweede wordt er voor gezorgd dat er actuele adresgegevens bekend zijn waar de stembescheiden naar toe gezonden kunnen worden. Ten derde levert de registratieprocedure een fysieke handtekening van de kiezer op. Die handtekening wordt bij de stemopneming gebruikt om vast te stellen dat de stem afkomstig is van

de persoon die kiesgerechtigd is. De handtekening op het briefstembewijs (dit document stuurt de kiezer terug bij het uitbrengen van de stem) wordt namelijk door het briefstembureau vergeleken met de handtekening van de kiezer op het registratieformulier.

Nieuwe inrichting permanente registratie

Het is mijn bedoeling om in de toekomst voor de registratie van Nederlandse kiezers in het buitenland gebruik te maken van de gegevens die over de betrokkenen zijn opgenomen in de basisregistratie personen. Het gaat dan om de NAW-gegevens van personen die de Nederlandse nationaliteit hebben, 18 jaar of ouder zijn én in het buitenland woonachtig zijn.

Bij de aangifte van vertrek naar het buitenland van een persoon die als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie (straks de basisregistratie personen) is ingeschreven, wordt gevraagd naar diens eerste verblijfadres in het buitenland. Wordt er een adres opgegeven dan wordt dit vastgelegd bij de gegevens over het vertrek van de ingezetene. Dit adres wordt niet gecontroleerd. Het kan bijvoorbeeld een hotel zijn waar de betrokkene eerst tijdelijk is gehuisvest. De persoon van wie het vertrek als ingezetene is geregistreerd, blijft ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie (straks de basisregistratie personen), maar verkrijgt de status van niet-ingezetene. Met de inwerkingtreding van de Wbrp wordt in de basisregistratie personen, in tegenstelling tot de gemeentelijke basisadministratie, van niet-ingezetenen het woonadres in het buitenland bijgehouden op basis van een opgave door zogenaamde aangewezen bestuursorganen (ABO's)¹. Dat gebeurt wanneer een ABO voor de uitvoering van zijn eigen taak het woonadres van de niet-ingezetene verwerkt. Een ABO is binnen de context van zijn taak verantwoordelijk voor de deugdelijke identificatie van de betrokkene en de controle van de te actualiseren gegevens.

Voor de toekomstige registratie van de kiezers die vanuit het buitenland mogen stemmen stel ik voor dat vanuit de basisregistratie personen de gegevens worden verstrekt aan de autoriteit die in de Kieswet de verantwoordelijkheid krijgt voor het kiezersregister voor kiezers buiten Nederland. Met gebruikmaking van de uit de basisregistratie personen verstrekte gegevens wil ik de betreffende personen aanschrijven met de vraag of zij zich (eenmalig) willen registreren in een kiezersregister om vanuit het buitenland te stemmen. Als de kiezer daar positief op reageert, wordt deze permanent opgenomen in het kiezersregister. De Nederlanders die in het kiezersregister zijn geregistreerd krijgen dan voor elke verkiezing van de leden van de Tweede Kamer en het Europees Parlement automatisch de stembescheiden toegestuurd. Zij hoeven daarvoor zelf niets meer te doen.

Nederlanders die in het buitenland wonen, maar niet in de basisregistratie personen voorkomen² zullen, in de door mij voorgestelde opzet, zich in de toekomst natuurlijk nog steeds kunnen laten registreren. Na deze

¹ Een ABO kan aan de registratiehouder van de BRP een opgave aanleveren voor het inschrijven van een persoon als niet-ingezetene. Een ABO kan alleen tot inschrijving verzoeken als hij zelf gegevens over de betrokkene verwerkt in verband met de uitoefening van zijn taak. Een ABO is verplicht om wijzigingen in de gegevens van een persoon die ingeschreven staat als niet-ingezetene op te geven aan de registerhouder voorzover het die gegevens zelf verwerkt bij de uitvoering van zijn taak. Als ABO zijn nu aangewezen: Belastingdienst, UWV, SVB, CVZ en IND.

² Dit betreft personen die in het buitenland zijn geboren, nimmer in Nederland hebben gewoond en later ook niet op grond van de Wbrp als niet-ingezetene zijn ingeschreven (hetzij op eigen verzoek bij een inschrijffvoorziening, hetzij op verzoek van een ABO).

registratie worden zij eveneens permanent opgenomen in het kiezersregister.

De voorgestelde opzet van de registratie voor de kiezers die vanuit het buitenland mogen stemmen heeft naar mijn mening de volgende voordelen:

- Alle Nederlanders van 18 jaar of ouder die in de basisregistratie personen voorkomen met een adres in het buitenland worden actief benaderd met de vraag of zij zich willen registreren om aan de verkiezingen deel te nemen;
- stembescheiden worden alleen verstuurd aan Nederlanders woonachtig in het buitenland die zelf hebben aangegeven te willen stemmen. Dat voorkomt dat op grote schaal stembescheiden worden gestuurd naar personen die niet zullen stemmen;
- doordat de kiezer een bewuste keuze heeft gemaakt zich permanent te laten opnemen in een kiezersregister, kan verwacht worden dat de kiezer actief mutaties in de adresgegevens zal doorgeven aan de houder van de kiezersregistratie;
- bij de registratie kan, naast het fysieke adres, ook een e-mailadres worden opgegeven. Met gebruikmaking van het e-mailadres worden sneller met betrokkene gecommuniceerd worden als er een verkiezing wordt gehouden en kan het stembiljet bijvoorbeeld per e-mail worden verzonden.

Controle dat de stem afkomstig is van een kiesgerechtigde

De kiezer die vanuit het buitenland mag stemmen zal bij iedere verkiezing een bewijs van Nederlanderschap moeten meesturen bij de stembescheiden. Dat zal veelal een kopie van een paspoort zijn. Deze maatregel heeft twee doelen. Ten eerste kan met het meegestuurde document de kiesgerechtigdheid worden vastgesteld. Het tweede doel is het verkleinen van de kans dat personen die ten onrechte in het bezit komen van briefstembescheiden daarmee kunnen stemmen. De maatregel bevordert aldus de integriteit van het verkiezingsproces. Overigens dienen ook kiezers bij het stemmen in Nederland in het stemlokaal ter identificatie een identiteitsbewijs te tonen.

Wetgeving

De registratie van gegevens over niet-ingezetenen wordt geregeld in het wetsvoorstel basisregistratie personen waar uw Kamer recent mee heeft ingestemd. Een permanente registratie van kiezers in het buitenland vereist wijziging van de Kieswet.

De registratieperiode voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement begint al eind november 2013. De afschaffing van het systeem van eenmalige registratie voor elke verkiezing kan niet voor deze verkiezing zijn gerealiseerd. Toegewerkt zal worden naar de realisatie van de permanente registratie bij de eerstkomende reguliere verkiezing waaraan de kiezers in het buitenland mogen deelnemen. Dat is de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer in 2017.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk